

LÄSPROV

LARS GÖRAN PERSSON

Skådespelaren som
tappade huvudet

tappade huvudet
skådespelaren som

Förlaget Orda
Deckare

SKÅDESPELAREN SOM TAPPADE HUVUDET

Lars Göran Persson

Skådespelaren som tappade huvudet – Lars Göran Persson
ISBN 978-91-7497-035-7

Utgiven av Förlaget Orda AB
© Lars Göran Persson 2013

Omslag: www.Okapi-Grafik.com
Typografi: Palatino LT
Tryckt i Polen 2013

www.forlagetorda.se

Dag ett
fredag 13 april 2012

1

– Det har kommit ett telegram till hennes nåd.
Ingemar tyckte själv att han fick till repliken utomordentligt bra. Under repetitionerna hade han ibland stoppat in en kort paus innan ordet telegram som för att föregripa dess olycksbådande budskap och även försökt med en liten harkling, nästan som en hostning på samma ställe som om han letat efter det rätta ordet, sökt i sitt minne efter vad det var ett sådant brev hette som nu låg placerat på silverbrickan han höll i sin hand och dessutom försökt lägga in så mycket undertext som möjligt i denna hans enda replik, förlänga dess liv, låta spännvidden i hans röst få ta plats och klinga ut och fylla rummet.

Men regissören, en ung islänning vid namn Burkney Magnússon hade haft invändningar.

Repliken skulle vara kort, informativ och diskret. Vilket var precis vad den varit nu i kväll. Han hade för ett ögonblick varit så inne i sin roll att han trott att han hade glömt att uttala den men förstått av sin medspelares, hennes nåds svar;

– Tack Jarman det var allt – att han måste ha levererat repliken precis som den var tänkt.

Inget överspel och inte heller något mummel eller tvehågsenhet.

Det fanns till och med en särskild följespot riktad på telegrammet för att visa hur viktigt det var så det enda han egentligen behövde göra var att promenera in med det i den takt som ljus teknikern

förde strålkastaren. Inte för fort och inte för söligt och med brickan i exakt rätt höjd.

Nå, nu var det gjort ikväll igen och Ingemar kunde kosta på sig ett diskret leende och en avmätt bugning mot hennes nåd, grevinnan Vsevolodovskaja och de övriga högdjuren i den ryska societeten, backa några få steg och därefter göra en tvärvändning på stället med högerfoten placerad snett bakom vänster innan han med bestämda steg gjorde sin sorti. Stövlarna hade han själv tagit hem efter premiären och försett dem med klackjärn för att få dem att låta mer. Det var utan regissörens goda minne men kollegerna verkade inte bry sig eller så trodde de helt enkelt att det var så det skulle vara. Alla var ändå mest intresserade av sig själva och sin egen roll så varför kunde inte han få göra det mesta möjliga utav sin.

Namnet Jarman var också något han själv bidragit med.

I romanen som dramatiseringen byggde på hade han bara hetat "en betjänt" men han hade som vanligt bemödat sig om att skapa en gedigen bakgrund till sin figur, var han kom ifrån, hur han såg på sin omvärld och inte minst vad han exakt hade gjort det senaste dygnet innan första entrén. Det var visserligen inget som någon frågat efter men den fanns där. Nedskrivnen för hand i brevform med en så gott det varit möjligt likadan gåspenna som en betjänt från den tidsperioden kunde tänkas begagna sig av. Nu hade han ju bara denna enda replik men fanns ändå med vid tre andra tillfällen, till exempel när herrskapet Tjarnota anlände till godset då han var behjälplig med kapporna samt med att dirigera den övriga tjänstepersonalen, egentligen en kvartett statister, hur och vilka de skulle ta hand om. På ett sätt tyckte han bättre om de scenerna där han inte behövde koncentrera sig så mycket på replikerna, eller ja, repliken, utan mer på sitt kroppsspråk och detta att med varje fiber av sin lekamen framställa en lyhörd och i sina egna ögon, allvetande tjänare.

Han skyndade till sin speciella plats efter sin sorti för att som vanligt betrakta hur Asipof gjorde sin entré, hur han liksom fylldes av elektricitet och sedan blixtnabbt helt tömdes för att sedan strama upp sig igen och så utslocknad falla i grevinnans armar. Han var lika fascinerad av detta varje gång han såg det och han visste att publiken kände likadant.

Ändå kunde han inte låta bli att tänka hur det hade kunnat vara om han fått göra den rollen. De var ungefär i samma ålder han och

Vegard Høyset Hollmund, den norske skådespelaren som nu varit här en knapp säsong och redan lagt beslag på huvudrollerna. Kan-ske inte riktigt i samma ålder men i samma generation ändå. Det skilde 12-15 år mellan dem eller möjligtvis lite mer men sådant var ingenting som syntes. Inte på en scen. Inte på teatern. Det viktiga på en teater var att leverera sin replik klart och tydligt och väl artikulerat. Så att det hördes helt enkelt och där var Ingemar vida överlägsen Vegard.

Visst hade det varit charmigt när han först kommit och fått göra Carlsson i Hemsöborna och kritikerna och inte minst teaterchefen varit till sig över gutten med glimten och regissörens tolkning, en nytexaminerad kvinnlig regissör som förlagt spelet nästan som i en Romeo och Julia-historia där madam Flod var en ung änka och Gusten hennes spädbarn som mest gestaltades av ljudillustrationer på band. Eller band, det var väl längesedan någonting var på band. Hårdisk var det säkert. Ingemar var inte så intresserad. Själv hade han fortfarande LP-skivor. Vinyl hade han hört ungdomarna kalla dem. LP hette det. Long Playing. Han hade en inte oaktad samling klassiska LP-skivor som han noggrant en gång i månaden diskade i ljummet vatten med ett uns diskmedel i och lät lufttorka på köks-handdukar runtom i lägenheten.

Nu tog Elisabeth, eller grevinnan Vsevolodovskaja tag med båda armarna om Asipof, eller Vegard och den här gången var hans replik särdeles svag och ohörbar. Det som varit charmen hos Carlsson, pojkaktigheten, skälmen och det sjungande norska idiomet hade numera, åtminstone i Ingemars öron blivit nästan tjatigt och rätt så enahanda. Han kan bara spela på ett sätt hann Ingemar tänka innan han förstod att situationen inte var som den brukade eller borde vara.

Irmeli hade börjat på teatern samtidigt som Vegard. Hon och hennes två klasskamrater Eva-Lena och Camilla hade alla tre fått ettårskontrakt och hon hade blivit erbjuden rollen som Madam Flod i Hemsöborna där Vegard gjort Carlsson. Överallt skulle teatrar uppmärksamma att det gått hundra år sedan Strindberg dog och just den här uppsättningen hade låtit tala om sig. Kanske för att de hade tjuvstartat och gjort det året innan. Här i staden var det annars en större sak att det lokala ishockeylaget fyllde hundra år än att nationalskalden dött samtidigt. Det hade i

alla fall varit ett äventyr och ett tag hade det sett ut som om de var på väg att bli ett par även privat, hon och Vegard, men det hade stannat vid ett konstaterande av att de båda hade lätt att arbeta med varandra. Hon hade varit med om det förr detta att blanda ihop en rolls känslor med sina egna men å andra sidan var fick rollen känslorna från om inte från henne själv? Men hon kunde känna en längtan efter honom och hade inte undgått att märka att han påverkade henne. Nu var det hur som helst hög tid att förbereda sig inför kvällens föreställning. En ganska stilerad dramatisering av en rysk roman där hon den här gången hade en betydligt mindre roll, den dövstumma Elena, som i romanen varit en vital och färgsprakande person men som den isländske regissören nästan helt gjort om. Till en början hade hon inte alls förstått varför men ju mer de spelat desto mer hade rollen vuxit för henne och nu insåg hon vilken gåva det varit att vara tvungen att helt lämna sitt vanliga sätt att spela, det att förlita sig till replikerna.

Hon gick in i den loge hon delade med Elisabeth och konstaterade att hon var ensam ett tag till, sjönk ned i den lilla fåtöljen som stod i hörnet och drog av sig stövlarna, lät dem ligga men reste sig snabbt igen och ställde dem på plats i skohyllan. Irmeli hade märkt att Elisabeth till en början varit måttligt förtjust över att behöva dela med sig av logen som varit hennes alldeles egna men nu hade de både nått en slags balans, så länge hon ställde skor på sin plats och höll ordning på sminkbordet. Därför var det med en viss förvåning hon märkte att det låg en okänd flaska i den översta av lådorna i hurtsen. Den låda som var hennes. Hon tog upp den och betraktade den och var precis på väg att skruva av korken för att lukta på innehållet när hon hörde steg utanför i korridoren och snabbt lade tillbaka den och i stället tog fram burken med grundsmink. Så när Elisabeth öppnade dörren och sa hej var det en i sitt maskarbete djupt försunken Irmeli som svarade med samma hälsning.

Billy Palisander var nykter alkoholist sedan sex år.

Tidigare hade sprit aldrig varit ett problem för honom. Han gjorde sitt jobb helt lysande bara han såg till att få i sig den där lilla dosen alkohol innan.

Inga stora mängder.

Aldrig mer än att han kunde utföra sina ansvarsfulla arbetsuppgifter som inspicient på teatern. Han hade varit det länge. På den

här teatern och på flera andra. Han kunde sitt jobb. Han var noggrann, han var pålitlig, han var lugn om han fått i sig sin rackare.

Ingen märkte det och aldrig att han luktade alkohol.

Han hade pastiller, munvatten, you name it och han kontrollerade sig själv flera gånger varje kväll på sitt eget lilla vis.

Kunde han gå rakt där längs den smala gången upp mot Ljusbryggan. Ja.

Balanserade han kvällskaffet från kantine utan att spilla. Ja.

Gjorde han kallningarna till skådespelarnas olika entréer utan att sluddra. Ja.

Spetsade han dessutom kaffet klarade han även av extra långa föreställningar som fallet var med den ryska pjäsen som just nu stod på repertoaren. En märkvärdig föreställning som väl egentligen var lite för smal för just den här teatern. Men den var nog en av de bästa han varit inblandad i. Det som från början hade verkat obegripligt och underligt hade allteftersom arbetet fortskred och regissören skalat av skådespelarna alla deras later och tricks växt till ett litet mästerverk. Han var glad över att vara med om det och han var glad över att nu vara nykter. Han hade en gång äventyrat inte bara en föreställning utan en hel produktion då han somnat på sin post, full som ett ägg. Teaterchefen hade hållit honom om ryggen den gången och hjälpt honom in på behandling och nu såg Billy till att gå på sina möten. Han hade haft ett återfall under de här sex åren och det ångrade han bittert. Inte det faktumet att han trillade dit, det gjorde nästan alla någon gång och det var väl det man lärde sig av, nej snarare konsekvensen av det. Det hade varit på premiärfesten på Hemsöborna och mot bättre vetande hade Billy varit med på den och låtit sig bjudas på starköl och somnat i scenteknikernas soffa. När han sen skulle smita hem på morgonen, det fanns fortfarande alkohol inom räckhåll och han ville bort från det, då hade Elisabeth smitit ut ur Vegards loge med bara ett badlakan om sig. Hon hade inte sett honom och tur var väl det. Han avgudade henne och säkert var det därför han gått på festen. Han tyckte hon var den i särklass bästa i ensemblen och hade ansett det vara stor orättvisa att hon inte fått göra Madame Flod, om någon hade frågat honom.

Men han måste släppa tankarna på det nu.

Det var dags att kalla in skådespelarna och publiken till andra akten och ge instruktionen till ljussteknikern om att släcka i salongen. Så snart det var gjort anropade han i sitt headset den spotskötare som fanns i

publiklogen på andra raden att vara beredd och så tändes det speciella momentet som inledde föreställningens andra del, det svaga UV-ljuset som skulle få telegrammet på den silverbricka betjänten bar in till grevinnan att lysa på ett olycksbådande sätt, nästan som då Hitchcock stoppade en lampa i ett glas med mjölk i filmen Suspicion.

Vad var det nu den hette på svenska – Ildåd planeras?

Vegard var försenad till föreställningen. Inte så att det äventyrat starten av pjäsen men han hade blivit uppehållen av saker utanför hans kontroll och det hade stört honom. Men nu var han här och kunde ägna all sin kraft och koncentration åt kvällens fortsatta drama. Ibland hade han märkt att det fanns en bedräglig trygghet gömd i det att alltid vara väl förberedd och att det var de gånger han rubbats i sin preparering som gett honom de största upptäckterna och ställt honom inför utmaningar han inte riktigt visste fanns. På något sätt hade det väl också gällt kvällens föreställning. Eller åtminstone första akten för längre hade de inte kommit ännu. Tänk att det kunde vara så, att det fortfarande var spännande, att det fanns den där känslan av att vad som helst kunde hända. Elisabeth hade sett på honom på ett sätt i deras första scen som fått honom att förstå att de hade tagit ett kliv in i något för dem okänt och han hade själv förnummit den där sällsynta känslan av att det bara gick av sig själv. Att det inte var han som spelade utan att någon eller något spelade honom. En känsla av att sväva. Han ville behålla den men förstod att den var flyktig och att ju mer han tänkte på den desto klumpigare skulle han bli. Han försökte tänka på något annat i stället men var noga med att inte förflytta sig för långt i sin koncentration. Där han nu stod i väntan på sin entré i andra akten var det som om människorna omkring honom både fanns och inte fanns och som om de alla var medvetna om att inte gå för nära honom. Det var ännu några minuter kvar av pausen och han var lätt som en fjäder och förankrad med järnkättingar i golvet. Han kunde inte röra sig och det rann tusen tankar genom honom och han kunde bara le åt dem alla. Han visste att så snart det blev dags för hans stickreplik skulle allting släppa och han hade ingen aning om vad som skulle hända. Det var ljuvligt. Han älskade den här teatern och chefen som anställt honom och Elisabeth som var så vacker och Irmeli som var som en ängel och längtade till tisdag då teaterchefen och Vegard skulle prata om vad han skulle göra härnäst och han längtade efter att få gå in på scenen för han var så nyfiken på vad som skulle ske.

Han hade ingen aning. Nu gick Ingemar ut med sin silverbricka och Vegard sträckte sig efter flaskan som stod i hans fack bland rekvisitan och tog en djup klunk av dess innehåll och lade inte alls märke till att det inte smakade som han var van vid. Så gjorde han sin entré från ett håll han inte alls tänkt sig och på ett sätt han inte planerat och sedan blev ingenting sig likt.

Irmeli hade hunnit med både en kaffe och en ostsmörgås i pausen. I vanliga fall brukade hon ha något med sig men den här gången hade hon köpt det i kantine. Första akten hade säkert varit den bästa de gjort och hon hade haft både hjärtklappning och ett stort fniss som bubblat inom henne. Som utförsåkning hade hon tänkt. När man inte tänker utan bara åker. Hon hade varit i logen en kort stund och bara suttit där och sedan fått bättra på sminkningen för hon hade svettats betydligt mer än vanligt och ändå hade hon inte ansträngt sig. Det var märkligt. Flaskan var borta ur lådan, det hade hon lagt märke till men sedan hade kallingen kommit och hon tänkte inte mer på det och nu stod hon där på scenen i väntan på starten av andra akten. Där gick ljust ned i salongen och sedan kom det där speciella lite otäcka skenet.

Hon tog några steg fram mot scenkanten så att Ingemar skulle kunna gå rakt in mot Elisabeth när han gjorde sin entré, han hade varit noga med att påpeka för henne att om hon stod så att han var tvungen att vända sig mot henne, eftersom han som betjänt måste hälsa på alla i rummet, då var det bättre för honom om han fick vända sig mot publiken när han hälsade på henne, således måste hon alltså stå placerad längre fram på scenen, närmare publiken.

Hon hade gjort som han sa. Han hade större erfarenhet och visste precis sådana här saker.

Hon var visserligen dövstum och kunde förväntas göra saker på ett lite annat sätt kanske till och med stå vänd fel och på helt fel plats och till och med spela med ryggen. Hon hör ju inget.

Men nu hörde hon.

Irmeli alltså. Inte Elena.

Irmeli hörde hur grevinnan, eller snarare Elisabeth skrek till. Billy skrek hon. Två gånger.

Hon hörde också hur en stor dekorbit föll med full kraft ned från tåg-
vinden. Rakt ned på scengolvet. Det hörde hon tydligt. Såg gjorde hon
också, hon var ju inte blind även om hon inte trodde sina ögon.

Men skrek gjorde inte Irmeli.

Det var som om hon blivit förstummad.

Vegards känsla av att sväva var förbytt till en konkret visshet om att nå-
got var fel. Det var som att benen var bortdomnade och rörelserna och
talet inte fungerade. Det här var något helt nytt och vanvettigt spän-
nande. Att jag kan överraska mig själv så här. Vad är det jag brukar göra?
Jag ska fram till Elisabeth. Vad är det jag ska säga? Jag ska berätta vem
jag egentligen är. Vem ska jag till? Jag ska till Elisabeth. Vad vill jag? Nu
står hon där framför mig. Och en till likadan kvinna står precis bredvid
henne. Nej nu försvinner hon. Och nu är hon där igen. Nu måste jag spy
men vem av kvinnorna brukar jag spy på och varför? Det där skenet där
borta måste vara strålkastarna så dit ska jag inte men varför lyder inte
benen aj det var brett i den repliken. Nej vad var det. Det var en geting.
Det måste ha varit en geting. En geting sticker mig i halsen. Tänk vad
mycket som händer i kväll. Jag minns att det var en fjäril på scenen en
gång och en gång en fladdermus, när var det, i vilken stad, finns det
getingar så här tidigt, va fasen kan jag inte stå på benen, vad varmt det
känns. En getingsommar alltså. När var det senast? Om jag bara lägger
mig ned. Jag lägger mig. En stund bara. Men inte i spyan. Lägg dig inte
i spyan. Det var skönt. Se upp. Se upp mot himmelen. Där uppe är det
kav lugnt, helt stilla, bara det där som kommer ner, vad är det där som
kommer nedfarande nu då, vad är det nu det heter, det kallas, ja jag vet,
jag vet vad det heter, det är ett –

Elisabeth hade skrikit till, fallit ned på knä bredvid Vegard som ryckt till
och på något märkligt sätt förflyttat sig bakåt, därpå hade hon snabbt
rest sig upp, först sett på sina händer och sedan ned mot sitt klännings-
bröst som nu var övertäckt av någon slags sörja, vänt sig ut åt kulissen
och ropat;

– Billy! Billy!

Billy Palisander, inspicienten, kom inrusande, böjde sig ned vid den
medvetlösle Vegard, tecknade åt ljus teknikern att tända i salongen,

reste sig och gick mot scenframkanten och sa med sin melodiska östgötska stämma;

– Finns det någon läkare i salongen?

En kort sekund hade man kunnat höra en knappnål falla och Ingemar hann tänka att Billy borde ha valt att försöka tala lite mer rikssvenska när en stor tung dekorbit lossnade från det rå det satt fast i uppe i tåg vinden och med en rejäl smäll föll rakt ned på den redan avsvimmade Vegard.

Några i publiken skrek till men de allra flesta föll i skratt och därefter följde en stor applåd.

Dag två
lördag 14 april 2012

2

Han går fram till fönstret som står en aning på glänt och öppnar det helt och därutaför i almen sitter tre små pojkar. I hans alm utaför pojkrummet sitter de iklädda likadana mörka kostymer. Alldeles tysta som tre små begravningsentreprenörer sitter de. Ibland är de tre men oftast är de fyra. Ibland säger de något men den här gången är de tysta. Ibland talar de svenska men oftast använder de ett språk han inte begriper. Så emellanåt säger de något fullkomligt begripligt på engelska.

Paul Schiffer hade vaknat av att han grät. Grät över att de var så sorgsna och att de var så unga. Sedan hade han försiktigt tassat ut i köket och sett att klockan visade på fem i sex. 555 som det stod över spisen. Han baddade ansiktet i lite kallt vatten från blandaren på diskbänken och lät det rinna en stund för att få det riktigt kallt och drack sedan direkt under kranen. Försiktigt för att inte väcka Miranda. Hon kunde få sova så länge hon ville och själv skulle han ge sig ut och springa. Påskveckan i fjällen hade fått honom att inse att han behövde bättra på flåset. Men de hade haft roligt och ännu kunde han lära sin dotter ett och annat men snart skulle hon vara ikapp. Han saknade Sigrid. Han hade behövt fråga henne om den här drömmen som ständigt återkom. Han saknade henne så att det skar i hjärtat och han kunde inte begripa hur Miranda lyckades hålla all sorg så hälsosamt inbäddat i allt hon gjorde. Det var ingenting hon inte sa av vad hon tänkte och ingenting hon inte frågade och han kunde nästan aldrig svara. Bara fortsätta att prata med henne och hjälpa henne så gott det gick. Han gläntade på dörren till

hennes sovrum och hörde hennes snusande andhämtning. Hon sov lugnt numera. Det var en välsignelse.

Han lade en lapp om att han var ute och sprang på köksbordet och sen snörde han på sig de gamla asics-skorna och låste upp båda låsen och klev ut, tvekade ett ögonblick utanför ytterdörren men nöjde sig med att låsa patentlåset, ångrade sig sedan och tog fram nyckelknippan igen och låste även sjutillhållarlåset. Gud jag är som en kycklingpappa tänkte han och la ner knippan i bröstfickan på löparjackan och trippade nedför marmortrappen och ut på Staketgatan.

Paul Schiffer var nästan helt ensam ute. En fredagsfirare var på väg hem och det var några lösspringande hundar med förhoppningsvis en matte eller husse i närheten. Halsbanden fanns där i alla fall det hade han lagt på minnet. Och han med det runda under fötterna hade haft en blå kostym och boots. Kavajen över axeln, iklädd vit skjorta och med en lila slips i handen. Förmodligen vänsterhänt också eftersom klockan suttit på höger hand. Kanske 1 och 80 lång och lite gänglig, alltså knappt 75 kilo. Kortklippt eller snarare snaggat hår. 35 år eller möjligen lite äldre.

Det var en välsignelse och en förbannelse denna hans gåva att lägga märke till detaljer och nästan tvångsmässigt minnas signalement utan att det alls behövdes. Militär hade han tänkt om mannen han sprungit förbi. Ett par sekunder hade han sett honom och ändå var hans hjärna tvungen att gå igång. Eller tänkte han militär för att han nu vände upp mot det gamla regementet? Han hade sprungit genom Boulognerskogen, tagit den lilla bron vid dammluckorna över Gavleån och sen längs Kungsbäcksvägen förbi gamla I14, eller Högskolan som det nu var. Han hade själv gjort sin värnplikt där och kanske var det den erfarenheten som fått honom att bli polis. Han hade varit polis i nästan trettio år och träffat en kvinna han älskade och de hade fått en dotter och så bara dog hans fru Sigrid. Det var snart två år sedan och det gick inte en dag utan att han pratade med henne och rådfrågade henne och faktiskt ibland fick svar. Så såg han det i alla fall. Han hade tagit ett halvårs ledighet och rest till Australien med sin dotter och sedan väl tillbaka ville ingen av dem bo i Stockholm. Nu var han kommissarie i Gävle sedan en dryg månad, den stad han vuxit upp i och det såg ut som om hans dotter stortrivdes i den nya skolan. Men han oroade sig varje dag för att det bara var något hon sa för att göra honom glad. Men varför

skulle hon inte säga sanningen? Bara för att han var van vid att människor runtomkring honom inte gjorde det.

Nu var han vid gamla kyrkogården och saktade in stegen. Det var alltid så här när han sprang. En mängd tankar kom, saker han glömt bort dök upp. Det hade alltid varit ett sätt för honom att hitta nya vinklar på problem, trådar som måste lösas upp, ett sätt att rensa ut allt slag som samlades i skallen.

Under sin tjänstledighet hade han läst en del böcker om löpning men höll inte alls med den japanske författaren vars namn han alltid glömde som sprang maratonlopp och ultralopp och menade att han när han sprang inte tänkte på någonting alls. För Paul var det precis tvärtom.

Inte kunde han ha musik i öronen heller. Även om det var något av de bästa stunder han visste när han kunde slå sig ned i fåtöljen eller lägga sig på golvet och lyssna, ibland också i hörlurar, på King Crimson eller Paul Weller eller något helt nytt som hans dotter skaffat åt honom. Hon visste vad han gillade, att han var kvar i någon slags engelsk mylla 40 år tillbaka i tiden men gjorde vad hon kunde för att få honom att bli lite mer uppdaterad. Frida Hyvönen. Wilson Phillips. Men att lyssna medan han sprang hade han aldrig kunnat.

Paul skulle precis bege sig tillbaka, kanske ta en annan runda hem till lägenheten då mobilen ringde.

– Schiffer.

– Dahlgren här. Sov du? Du måste komma in på stationen.

– Det är min lediga helg. Jag hade tänkt –

– Är du hemma? Jag skickar en bil.

– Nej jag var ute och sprang.

– Vadå för? Om du nu var ledig. Sak samma. Var är du?

– Jag är vid gamla kyrkogården men jag kan springa hem och –

– Bilen hämtar upp dig om fem minuter. Vänta där du är.

– Men jag behöver duscha och –

– Strunta i det. Det är viktigt. Ett väldigt märkligt dödsfall. På teatern. Har du någon kontakt i Tyskland förresten? Hamburg.

– Jag vet inte, jag får kolla med –

– Vi tar det sen. Bilen är på väg. Vi ses.

Samtalet bröts och Paul spände fast mobilen runt överarmen. Per-Axel Dahlgren var länspolischef för nedre Norrland och Paul hade haft honom som lärare på polishögskolan och när han hört om hans familjesituation och när ryktet börjat sprida sig att Paul

funderade på att sluta som polis hade Dahlgren erbjudit honom att komma till Gävle. Han hade varit något av en mentor redan under utbildningen och nu hade han lagt sina axlar om honom även denna gång.

Bilen var här och Segerström som körde hade redan sträckt sig åt sidan och öppnat passagerardörren. Paul tog ett kliv fram och kopparormen som låg på asfalten och försökte lapa sol blev tvungen att maka på sig. I baksätet satt en person han inte alls kände och han räckte fram handen och hälsade, ursäktande sig att han var så svettig om händerna.

– Thorvald Virke.

– Paul Schiffer. Det gick snabbt, sa han till Segerström i det han spände fast säkerhetsbältet.

– Ja, det är ingen trafik halv sju en lördagsmorgon.

– Vad är det som har hänt?

– Jag vet inte riktigt. Men Interpol är inkopplat.

Mannen i baksätet sträckte sig fram och sa att det var genomgång på polishuset så fort de kom fram och Paul bestämde sig för att njuta av Segerströms säkra körning de få minuterna det tog till stationen, tryckte på knappen som sänkte passagerarfönstret och lät den svala morgonbrisen fläcka högerarm och överkropp. Då Paul precis börjat, bara varit stationerad här någon vecka, hade han fått uppleva Benjamin Segerströms skicklighet som bilförare i en jakt på en misstänkt biltjuv och smitare. Paul hade gillat att köra och att köra fort men jämfört med Segerström låg han rejält i lä. Fast nu fläktade det ju riktigt bra. Västra Vägen förbi sjukhuset och sen vänster in på Nygatan rakt österut och tvärt in på Norra Centralgatan och så var de framme. Segerström var snabbt ur bilen och runt och öppnade för Paul nästan innan den helt stannat. Han visste inte så mycket mer om honom än att han kom från Strömsbro och alltså var en lokal förmåga på samma sätt som Paul.

Han sträckte fram handen och tackade honom för skjutsen och tänkte direkt på att handslaget var starkt och tryggt. Bra benstomme.

– Jag ska bara snabbt se om jag har en overall på kontoret.

Han utgick från att norrmannen förstod och var med två steg uppför trappen och in genom porten.

– Det är samling i konferensrummet, sa Segerström och Paul hann se att han höll upp dörren för norrmannen innan Paul själv svängde av åt höger i korridoren på första våningen.

Det arbetsrum han hade var förhållandevis stort. Han var den enda, förutom Dahlgren, som hade ett eget rum med dörr han kunde stänga. Visserligen var det glasdörr och glasväggar men han hade lyckats rekvidrera tunna vita gardiner som gjorde att det fanns möjlighet till en viss avskildhet. Resten av styrkan hölls i ett stort utrymme som tidigare varit postkontor. Hela stationen var i själva verket inhytt i en byggnad som varit både Posten och Swedbank men eftersom Posten mer eller mindre lagts ned medan banker och försäkringsbolag bara växte hade det ena försvunnit och det andra behövt bli större och snyggare. Alltså huserade polisen här i väntan på egna lokaler eller egentligen ett politiskt beslut om ett nytt polishus. Polisarbete är väl inte avhängigt av lokalerna men visst hade det varit bra med en dusch i anslutning till kontoren tänkte Paul där han stod i den lilla toalett som förvisso var hans alldeles egna.

En overalljacka och ett udda par överdragsbyxor hade han hittat och efter att ha gnuggat ansikte och hår med lite vatten tyckte han att det han såg i spegeln gott och väl kunde duga som en detektiv under cover. Kan Tommy Lee Jones klä sig i kycklingkostym kan jag väl ha omatchande träningsoverall. Kände han någon i Tyskland? Hamburg? Vad kunde Dahlgren ha menat med det? Han hade ju i och för sig jobbat ihop men en Gerhard Riesling vid Lübeck-polisen och det var väl inte så långt därifrån.

– Jaja, du kommer att få veta vad det handlar om alldeles strax, sa han till sig själv i det att han försökte få håret att ligga någorlunda ordentligt. Det var tjockt och mycket och ostyrigt. Massor av virvlar omöjliga att få till i något man kunde kalla frisy. Grått var det numera. Som ung hade det varit blont och lika stort och krulligt som nu. Han hade haft en kompis på gymnasiet som han alltid hängde med. En kort kille med rakt slickat mörkt hår med namnet Arthur och eftersom Paul var 187 cm redan då hade de båda gått under beteckningen Simon and Garfunkel. Det fanns fortfarande något pojktigt över hans utseende trots fyllda femtio för några år sedan.

– Kommer du nån gång då Schiffer!

Dahlgren lät otålig utanför i korridoren och Paul skyndade sig ut.

I konferensrummet stod kaffe och mineralvatten och några kardedummabullar uppdukade på ett rullbord. Därinne fanns redan Vendelsö och Ståhl, två polisinspektörer han inte haft så mycket att göra med ännu, den norske polisen som åkt i bilen med honom, Birgitta Langert, den enda kvinnliga polisen i rummet och en man han aldrig sett tidigare. Han tog en flaska från bordet och såg sig om efter en öppnare och Birgitta såg hans avsikt och vinkade med en i sin högra hand så han siktade in sig mot den, fick den, öppnade flaskan, nickade ett tack mot henne och lutade sig mot det skrivbord hon satt vid.

– Det här är Schiffer, direkt från löprundan, Thorvald känner du redan och Stefan Baum från Rikskrim i Stockholm har du väl träffat där antar jag? Ska du börja, Birgitta.

Birgitta Langert rullade sig fram i sin kontorsstol, kaffekoppen i handen, tvekade ett ögonblick men drack sedan ur det sista som fanns i den, såg sig om som om hon ångrat att hon lämnat den trygga världen vid skrivbordet men skakade lätt på axlarna, reste på sig och drog in andan.

– Vi fick ett larm om en olycka i går kväll. En skådespelare på teatern hade förolyckats. Ambulans var på plats rätt fort men det fanns inget att göra som kunde rädda hans liv. Larmet hit kom 21.05 och när jag och kriminalassistent Thuresson var där 15 minuter senare hade ambulanspersonal varit där i åtta minuter och redan konstaterat faktum. Tydligt hade det funnits en läkare i salongen också som snabbt var uppe på scenen men det var inget han kunde ha gjort.

– Vad hade hänt? Varför kunde man inget göra?

– En stor plåt hade lossnat från taket och dekapiterat hans huvud.

Det blev alldeles tyst i församlingen så när som på att Anders Vendelsö svagt visslade till.

– Allt tyder på att det var en olycka, sa Dahlgren som vandrat omkring och sedan ställt sig mellan de två utanförsocknes kommande poliserna. Men vi ska lyssna på vad Stefan har att säga.

Den person Dahlgren presenterat som Stefan Baum tog av sig sina lätt tonade glasögon och putsade dem medan han nickade runt mot alla i rummet;

– Han heter Vegard Høyset Hollmund och vi har haft ögonen på honom en tid. Man kan väl säga att han inte bara är skådespelare. Han är del av ett nätverk som sålt sprit och narkotika, främst till ungdomar.

– Från Tyskland via Norge, inflikade Thorvald Virke.

– Det är därför du kanske måste till Hamburg, sa Dahlgren till Paul som nickade ett svar.

– Vi är relativt säkra på att han sysslat med det här i de städer där han tidigare arbetat, Göteborg, Oslo, och att han tagit med sig det hit.

– Men att han klivit över gränser. Tagit marknadsandelar. Och att någon inte gillat att få konkurrens och eliminerat honom.

Paul lade märke till att norrmannens svenska var påfallande bra och att det bara var melodin i meningarna som avslöjade ursprunget.

– Så det finns saker som tyder på att det inte skulle vara en olycka?

– Inte mer än att det är väldigt olägligt att han förolyckas just nu.

– Vi hade tänkt ta in honom på måndag. Ta honom till Stockholm eller låna ett rum här.

– Ja, där var vi väl lite oense, sa Thorvald Virke. Vi vill ju åt de större fiskarna och de kanske blir skrämda om vi drar upp nätet för tidigt.

– Men varför har inte vi vetat något om det här? sa Paul osäker på vem han vände sig till.

– Jag har känt till det en tid, svarade Dahlgren, och som Thorvald säger var det tänkt att vi skulle in helt och hållet nu.

– Men så dog han i stället?

– Ja. Och det är väl det vi måste koncentrera oss på. Var det en olycka eller kan det vara som Thorvald och Baum säger.

– Hur går vi till väga då?

Pauls fråga var väl berättigad tyckte han själv. Var det meningen att Oslopolisen eller Stockholmskrim skulle sköta en utredning som rimligtvis låg på deras bord. Han hade visserligen varit med om detta förr, att en operation var nödvändig att hållas hemlig och sedan inträffade något som ingen tagit med i beräkningen och så stod alla där mer eller mindre tagna på sängen.

I detta läge var det skönt att kunna lita till Dahlgrens rutin och tyngd och även det faktum att Paul säkert var den mest erfarna av poliserna på fältet. Han kände att han släppte taget och andades

lugnt. Förresten borde han väl se till att ta sig hem. Miranda var nog vaken och han måste ordna att de hade en plan för helgen. Särskilt nu sedan det såg ut som att han var tvungen att jobba.

– Du och Birgitta tar hand om det här. Briefa Paul och se till att få några timmars sömn. Sedan är det tyvärr så att det blir indragen helgledighet för er båda. Eller vi kan ju se det som att det är beviljad övertid. Vi måste få klarhet i vad det handlar om och de första timmarna är viktigast. Men nu säger jag självklarheter. Blir någon av er två kvar här eller har allt kullkastats?

– Jag blir kvar ett tag, svarade Thorvald Virke.

– Okej, kom med mig då så får du berätta vad du vet och så förväntar jag mig en rapport senare i dag.

Det sista var riktat till Paul och så var Dahlgren försvunnen in på sitt kontor med den norske kollegan och Stefan Baum stod kvar och räckte fram handen.

– Vi har inte träffats men jag har hört mycket om dig.

– Det låter olycksbådande.

– Inte alls. Jag hörde om din fru. Jag beklagar. Men jag är glad över att polisen här fått ett sådant tillskott.

– Tack. Blir du med nu eller –

– Nej jag ska försöka vara i Stockholm senast nio. Men Dahlgren har mina nummer. Så jag vore tacksam att få veta hur det går.

– Absolut. Hej.

De såg honom försvinna ned mot entrén och ut genom dubbeldörren. En svart Audi TT blinkade till som svar på signalen som skickats från bilnyckeln och sekunden efter varvades motorn igång och bilen for iväg från trottoarkanten i en hastighet som snabbt översteg hastighetsbegränsningen. Paul hann lägga märke till registreringskylten. Papegoja i jeans. PJA 505. Han hade ända sedan liten haft ett enkelt system att minnas bilskyftar. Första och sista bokstäverna. Alltid gick det att skapa något ord. Siffrorna var svårare. Det blev oftast bilmodeller. 911 eller 740. Nu hade han tur som omedelbart såg ett par Levi's framför sig. Som en papegoja dragit på sig.

– Hade han inte lite för stor kostym?

– Talar vi bildligt eller bokstavligt nu, undrade Paul. Kanske han ville visa att han har stark karaktär.

– Hur menar du?

– Han vill visa att han gått ner i vikt. Att han är en sådan man som inte misslyckas med sina projekt.

– Du menar att han inte haft tid att köpa en i rätt storlek?

– Han är för upptagen. Han spiller inte tid på klädköp. Han ger sig i kast med saker. Han lyckas.

– Eller så vill han växa in i den.

– Har du ätit frukost? Ska vi gå ner i matsalen och få i oss lite och gå igenom det hela. Kommer inte Vendelsö och Ståhl med?

– Nej de håller på med den där misstänkta mordbranden i Har-näs. Men nu är de ju lite insatta om de behöver kliva på i ett senare skede. Beställ en kaffelatte åt mig är du snäll. Jag måste på toa nåt för jäkligt.

Pengar ja. Det enda han hade med sig var sin mobil och nyck-larna hem. Han fick försöka ta det på krita. Eller charma till sig frukost. I en för liten träningsoverall.

3

Stefan Baum var riktigt nöjd med förarstolen i den tre år gamla Audi TT han haft nu i snart ett och ett halvt år. Ett kap hade den varit med få mil och garanti kvar och ett bra drag i den förhållandevis lilla motorn. Får se om den klarar de här 15-16 milen på under timmen. Annars var det risk för en uppgradering. Porsche och Maserati var för iögonenfallande och kanske att de till och med stack i ögonen på folk. En polis ska ha en diskret bil menade många av hans kollegor. Han själv menade att behöver man ta sig fram snabbt ska man ha en snabb bil.

Han krängde av sig kavajen medan vänsterknäet fick sköta styrandet och la den på sätet bredvid. Pistolen han hade i hölstret på ryggen drog han ut och la den där med. Ingen Sig Sauer som var standard i kåren. Det här var en Musgrave. Ett vapen han hade fått från Sydafrika. Perfekt i handen och nästan omärklig placerad på hans sätt. Han bar den alltid. Nästan så att den fick följa med när han lade sig. Han var märkbart irriterad över att operationen gått så överstyr. Han fick försöka fundera ut vad som var bäst att göra härnäst. Thorvald Virke var noggrann nästan på gränsen till långsam men det var som det var med det nu. Han hade en del saker att klara av i Stockholm och sedan kunde han ge sig tillbaka till den här landsortsstaden. Han måste göra ett besök och berätta vad som hänt. Om hon nu kunde ta in det. Och var Schiffer fortfarande en vass utredare? Han fortsatte låta tankarna vandra medan högerfoten sjönk längre ned mot golvmattan och ökade på hastigheten så att han knappt hann lägga notis vid den säregna kinesiska muren på vänster hand strax söder om Dalälven.

Paul hade joggat hem till lägenheten på Staketgatan 15. Redan när han gick på gymnasiet i kvarteret bredvid hade han lagt märke till att gatan saknade nummer 13. Senare hade det blivit någonting han letat efter mer eller mindre medvetet hos alla gator i alla städer. Detta om nummer 13 fanns eller inte. Kanske det gjort att han tränat upp sitt sifferminne och kunde minnas inte bara bilnummer utan alla former av kombinationer. Till exempel mindes han 16 decimaler till talet pi utan att egentligen vara särskilt matematikintresserad. Men det var ingenting jämfört med hans dotter som löste Rubiks kub på under två minuter. Tydligt fanns lösningen på nätet men bedriften var ändå imponerande tyckte han, den stolta pappan. Han tog trapporna upp på översta våningen i detta magnifika sekelskifteshus i några få långa kliv och kunde konstatera att båda låsen fortfarande var reglade. Miranda satt vid köksbordet med en tallrik flingor framför sig och han slog sig ned mittemot henne. Hon hade iPoden i öronen och hälsade med en komplicerad kombinerad knytnäve och handflata och han gjorde sitt bästa för att besvara den. Inte för cool och inte för töntig. Han gav henne ett tecken som i hans huvud betydde att han tänkte ta en dusch och hon himlade med ögonen och var tillbaka i sin värld av toner.

Det var skönt att vara tillbaka i hemmet och det var en lättnad att få ge sig i kast med en utredning igen. Han kunde inte minnas att han tänkt så tidigare och han hade ju ingen aning om huruvida fallet var möjligt att lösa eller om det ens var ett fall. Det kanske var en olycka och i så fall var väl även spaningsarbetet på offret avslutat. Han förstod de båda andra polisernas frustration över att kanske vara tvungna att överge ett arbete som pågått under lång tid men det fanns ju fler frågetecken i det som han såg det. Nåväl, ett steg i taget tänkte han och tog ett försiktigt kliv ut ur duschen och ned på det blöta badrumsgolvet.

Lägenheten var en rejält tilltagen fyrrummare med högt i tak, stuckatur, en kakelugn som han inte visste om den fungerade och en liten balkong åt gården från det största sovrummet som var Mirandas. Han själv hade lagt beslag på det minsta som säkert varit jungfrukammare en gång i tiden och i anslutning till det hade han ett arbetsrum. Han hade redan börjat oroa sig över hur han skulle ställa sig till att och om och när hans dotter började ta hem killar. Han förstod att hon ville känna att hon kunde ta hem kompisar och lite grand berömde han sig av att mest ha haft det i tankarna när han valt den här bostaden. Här kunde han dra sig undan i sina två små rum och hon ha hela resten av våningen. Men ännu var det väl

inte dags för pojkvänner? Han måste fråga Sigrid hur han borde bete sig och förbereda sig.

- Var det idag vi skulle till farfar?
- Ja han ville bjuda på middag.
- När då?
- Jag vet inte riktigt. Är det något annat du hellre vill göra?
- Nej.
- Jag måste jobba idag. Kanske i morrn också. Så vi måste prata om hur vi löser det.
- Men jag ska handla träningskläder. På HM med Elvira.
- Jag är nog inte borta hela dan. Men du behöver ju lunchpengar och till kläderna.
- Jag kan väl ta lasagnen från igår. Vi skulle ses vid två först.
- Absolut. Du får ta vad du vill ur kylskåpet. Bara du skriver upp vad du tar så.
- Jätteroligt. Vi ska väl inte sova över hos farfar?
- Nej då. Men jag tror han sett fram emot att vi kommer.
- Visst. Vad är det som hänt då?
- En skådespelare dog mitt under en föreställning. Igår kväll.
- Här bredvid? På teatern?
- Ja. Han fick ett rå i huvudet.
- Nej. Gud vad hemskt. Var det nån man kände till?
- Inte som jag känner till i varje fall. Han var från Norge.
- Hade han några barn?
- Jag vet faktiskt inte. Det var Birgitta som var där igår. Så vi ska dit nu.
- Får jag berätta det för Elvira?
- Helst inte.
- Okej. Sticker du nu?
- Ja. Men vi kan väl höras senare.
- Ja. Och du – be careful out there.
- Jadå. Smell you later.

Irmeli Åberg hade inte sovit på hela natten. Hon visste att det var morgon, hon hade varit uppe och kräkts en gång och tagit en Ipren och en insomningstablett hon fått på recept under scenskoletiden men det hade inte hjälpt henne.

Vegard var död.

Ambulans och polis hade varit på teatern nästan på en gång.

En plåt hade ramlat ner. Från tåg vinden. Hur hade det hänt? Det måste vara den som användes till ljudet av åskan. Men när användes den? I den här pjäsen? Var inte allt sådant inspelat? Irmeli var helt i chock. Paralyserad. Tom på känslor. Hon visste att de kunde komma när som helst. Hon var den som alltid kunnat gråta på beställning. Nu fanns det ingenting där. Men det här var ju verklighet. De hade varit helt förvirrade, alla i ensemblen. Billy hade försökt ordna till en samling och till en av poliserna hade hon fått lämna namn och telefonnummer. En del hade gått hem till Elisabeth det visste hon. Eva-Lena och Camilla hade stått som en klump och skakat och gråtit. Ingemar hade ryat om säkerhetsföreskrifter. Några skulle gå och dricka vin. Joakim hade hon inte alls sett till. Jo han hade kommit samtidigt som ambulansen. Var då ifrån? Teaterchefen var bortrest. I Sundsvall trodde någon. Man försökte få fatt i chefsproducenten som egentligen hade jour och Irmeli mindes att hon mött honom på väg ut. På väg hem med sminket kvar och med en kappa över scenkläderna. Den dövstumma Elenas kläder. De låg på stolen vid hennes säng nu och sminket låg avkletat på hennes kudde.

Och flaskan var borta ur hennes loge.

I hennes och Elisabeths loge var flaskan borta.

Varför tänkte hon på det?

Paul tog upp sin mobiltelefon under den korta promenaden till teatern för att slå numret till Birgitta Langert. Han kom på att han inte ringt sin pappa ännu och tvekade en stund innan han till sist slog det gamla hemnumret. Det var ju redan avtalat att Birgitta och han skulle ses utanför. Han behövde inte ringa henne.

– 12 66 18. Hallå?

– Hej det är Paul.

– Hej! Vad bra att du ringer! Hördu, vill ni ha kött eller fisk ikväll? Jag har fått en sån fin gös av Erik Åslund. Hjälmaregös. Han har tagit den själv. Jag skulle ju ha varit med honom och fiskat förra helgen men jag var lite krasslig det får bli en annan gång men jag har fläskfilé också, det kanske Miranda hellre vill ha, jag kan göra champinjonsås och hasselbackspotatis om ni hellre vill ha kött. Det är ju lite mer mat. Gösen kan jag frysa in det är ingen fara.

– Gös blir bra. Det låter jättegott. Vi gillar fisk. Blir det inte mycket för oss tre då?

– Nejnej. Och blir det över kan ni ta med er sen. Matlåda. Det är väl bra. Du har väl ingen riktig restaurant där på polishuset. Ja ni har väl inget riktigt polishus heller. Men värmeskåp finns väl.

– Mikro. Restaurant med. Men jag tänkte bara säga att jag inte riktigt vet när vi kommer. Jag blev inte ledig visade det sig. Men jag berättar mer sedan. Jag hör av mig snart. Gös blir jättegott. Ska jag ta med någonting?

– Ingenting. Jag har köpt vin. Och ni kan stanna över här om ni vill det vet du.

– Ja jag vet. Jag ringer snart. Hej.

Vin. Det kunde han naturligtvis inte dricka. Han bestämde redan nu att de skulle köra hem till lägenheten för natten. Skönt att Miranda är med. Han förstod att han måste prata med pappan men inte ikväll. Det fick vänta. Det med.

Birgitta stod utanför teatern och väntade när han närmade sig. Det var en stor pampig byggnad troligen byggd under samma period som huset på Staketgatan. 1800-talets senare hälft gissade han. Han skulle med all säkerhet bli upplyst om det av teaterchefen som de stämt möte med nu klockan 13. Chefer kunde ha en svaghet för att sätta in sig själva i ett historiskt sammanhang. Han hade stött på det vid ett antal tillfällen.

De tre konstnärliga giganterna vars namn var skrivna på fasaden fanns där alltjämnt. Precis som de funnits där när han varit liten och var här första gången. Med skolan hade han sett Nalle Puh. Alla lågstadielklasserna hade varit där. Han mindes att han suttit allra högst upp på andra radens sida och om han hade hängt sig ut över räcket hade han kanske även kunnat se en liten bit av scenen.

Molière var stavat på rätt sätt även om han var osäker på accenten. Likaså var Mozart rätt. Men barden från England, hans mammas och Shakespeares hemland var fortfarande stavat fel. Shakespeare.

– Har du hunnit vila något?

Han visste att Elisabeth hade flera barn men hur många och hur små de var det var han osäker på.

– Javars. Sten tog med ungarna till Köpis så jag sov en timme när de stuckit.

Valbo Köpcentrum ja. Vallfärdstemplet för alla gästrikar. Han mindes så väl hur märkvärdigt det var när det byggdes. Jobbat där hade han också gjort några somrar. Sålt cyklar och heltäckningsmattor på Obs! Han visste inte hur många elkablar han kapat eller maskiner han förstört när han skulle skära till mattorna och glömt att ha koll på var strömmen kom ifrån. Det var väl ren tur att han inte kapat fingrarna av sig eller fått stötar. De hade själva haft heltäckande mattor överallt. Hans mamma Mary älskade det. Självt mindes han mest hur elektriskt allt hade blivit. Han var helt fascinerad över att hans hår kunde stå rakt upp bara genom att dra fötterna mot golvmattan. Han hade varit en usel försäljare men han hade haft en kul kompis där den sommaren. Paul hade varit full av beundran för kompisens sätt att signera. Hans initialer var HS och genom att skriva H:et rakt över S:et kom det att se ut som ett dollartecken. Det var något som tilltalat Paul. Att se något mer än vad som tycktes vara där. Dubbelexponering. Rebuslösning.

– Du hittar?

– Ja. Vi ska gå runt här. Sceningången.

Där stod redan en uniformsklädd polis som Birgitta hälsade hjärtligt på. Paul visste att han hette Brage Simonsson men de hade ännu inte haft så mycket med varandra att göra.

– Har det hänt något?

– Nej. Alla som gått in här har kunnat legitimera sig och jag har kollat av alla mot listorna jag har så det verkar grönt. Jag tror han chefen väntar er.

– Bra. Hälsa Stina.

– Det ska jag. Tack ska du ha.

Paul fick också ur sig ett tack och vi ses och sen var de in genom porten och uppför trappen. Birgitta verkade hitta. I korridoren fanns en del dörrar och på en av dem stod titeln Teaterchef med stora Dymo-bokstäver och där fanns även en sådan där gammal historia med knapp och lampor som lyste grönt om man fick komma in och rött om man inte fick. Han var precis på väg att trycka in knappen men så hejdade han sig och sa till Birgitta;

– Vi går ner på scen först. Jag skulle vilja se den.

– Visst.

De gick tillbaka samma väg de kom och mötte en kvinna som såg lite förvånad på dem och som de hälsade glatt på och fortsatte sedan nedför i ett litet trapphus och genom en järndörr som tog dem rakt in på sidoscenen. Det var helt nedsläckt men en röd dallrande

lysknapp skvallrade om att det gick att ändra på. Birgitta tryckte in knappen och en serie lysrör högt upp satte igång att arbeta och snart flödade hela scenrummet över av ett kallt arbetsljus. En blåvit polistejp på scenen indikerade var Vegard legat och de båda poliserna gick dit. Där låg även det långa rör eller rå som tillsammans med den stora rektangulära plåten som var fäst vid den liknade en gigantisk grotesk giljotin vilket det ju faktiskt också blivit. Fyra vajrar fästade i rået löpte upp mot taket och hängde slaka som ytterligare ett tecken på att någonting gått fel.

– Jag satte upp den där tejpen. Jag tänkte det kunde vara bra även om det rör sig om en olycka.

– Hur låg han?

– Jag vet inte riktigt. Han låg ju på baren när vi kom.

– Men kom rået medan han stod upp eller befann han sig på golvet?

– Du menar att han borde ha fått det i huvudet snarare än att det kapade huvudet?

– Ja.

– Irmeli Åberg, en av skådespelerskorna som var på scenen när det hände sa att han vacklat till, visserligen brukade han göra det i spelet men det var annorlunda den här gången.

– På vilket sätt?

– Tja, som om han var full sa hon.

– Vi får kolla med obducenten.

– Jag kan göra det.

Järndörren de kommit in genom öppnades och en person Birgitta verkade känna igen klev in på sidoscenen.

– Hej Billy.

– Ja, hej. Ulla, teaterchefssekreteraren sa att det var någon här som hon inte kände igen och jag tänkte att det var bäst att kolla.

Paul var precis på väg fram för att hälsa på inspicienten då ytterligare tre män gjorde entré fast nu fyllde de på från salongen och han fann sig plötsligt stå i fokus för allas uppmärksamhet och en stunds total stillhet infann sig som bröts av att den man som lett den trehövdade gruppen tog till orda i det han också klev upp på scenen via en liten trapp längst ut åt ena sidan.

– Staffan Spelberg. Jag är teaterchef och VD här. En förfärligt tråkig olycka det här. Vi är alla i chock. Jag har aldrig varit med om något liknande. Fruktansvärt. Så är det. Så är det.

Teaterchefen var, till skillnad mot Stefan Baum, klädd i en lite för trång kostym om än av ett mycket modernt snitt och säkert lika dyr som alla kostymer Paul någonsin ägt, inklusive den Ted Baker han sällan bar och då hade den ändå kostat.

Vit skjorta, gröna hängslen och röd fluga. På fötterna hade han ett par randiga strumpor utan några skor. Skjortan såg också den ut att vara en smula för trång i halsen. Ett stort huvud med mellanblont hår som verkade vara alldeles nyklippt, en lugg som hängde ner över ett par kisande grå ögon, smilgropar, ett stort leende och en tandrad som kostats på en del i blekning. En stor charmig pojke, tänkte Paul. De andra två männen stod på varsin sida snett bakom honom och såg ut att vara beredd att omedelbart följa eventuella order. De var påfallande lika varandra och ingen av dem gjorde någon antydning till att presentera sig.

– Vi är angelägna att få hela systemet här förklarad för oss för att avgöra om det rör sig om en olycka eller inte, sa Paul.

– Naturligtvis. Ni menar att det skulle kunna vara något annat än en olycka?

Paul valde att inte svara utan fortsatte sin tidigare tanke, den att närma sig inspicienten Billy Palisander varför Birgitta tog hand om genmälet.

– Vi får be att få vänta med svar på den frågan.

– Vill du Olof kanske ta och berätta om tekniken? sa teaterchefen.

– Det är nog bäst att Billy gör det, svarade en av männen i duon bakom. Olof Remme, jag är teknisk chef här och Lars-Eric Wessmyr här är vår producent.

Lars-Eric sträckte fram en hand som Paul tog emot och kunde konstatera var rejält svettig. Birgitta nickade en hälsning och fortsatte blicken mot Billy som märkte att alla förväntade sig av honom att säga något.

– Gärna. Jag vet inte hur mycket ni vet men ett rep här vid väggen styr ett speciellt rå. Eller lingångar brukar man också säga. Det är som på ett gammalt segelfartyg. Man hissar eller halar och så är det viktat så att det ska gå att dra lätt. Motvikterna gör ju att inget rå ska kunna rasa ner mot scengolvet utan man får dra fort utav helvete om det ska bli så. Och det går ända ganska långsamt.

– Men en del var datoriserat? inflikade Birgitta.

– Ingen av råna men strålkastarna som sitter monterade där är datastyrda så att man kan vrida dem i spel så att säga. Man kan

programmera så att de ändrar läge. Lyser på ett ställe på scenen först och sen går det att skifta filter och ändra position på dem utan att behöva dra fram en hög stege eller sänka ner rået. Så var det ju förr. Det är inte så mycket att man kör upp och ner med råna under föreställningen. Förr var det ju så att det var väggar och fönster och tallar och halmbockar och hela hem som skulle ner från tåg vinden. Nu är scenografierna mer moderna. Ett långbord som står på scen hela tiden och föreställer en väg och badbrygga och landningsbana och toppen på Kilimanjaro och så ett långbord också då. Eller det föreställer väl inte ett långbord det är ju ett långbord.

– Så de används inte under själva föreställningen menar du?

– Inte under den här i alla fall, förutom ett på slutet. Då kommer en massa tygsjok ner från ovan. Mycket hänger däruppe som aldrig används. Det blir som en slags förvaringsplats. Den här plåten som åkte ner, ja jag vet inte när den användes sist. Vet du Olof?

– Nej.

Den ene av de två underhuggarna tog ett försiktigt kliv fram efter att först ha kastat en blick på sin chef som för att få hans godkännande att yttra sig.

– Men jag har ju bara varit här i två år, fortsatte han.

– Jag har jobbat här i elva år och jag tror inte den har använts nångång under den tiden. Det är mycket skräp där uppe. En gång åkte en hylsnyckel ner och fastna i scengolvet. Och de är ju varken vassa eller tunga. Så du förstår vilken kraft. Det har med höjden att göra. Men då var det ju en som var däruppe som tappa den. Och den här plåten då. Stor är den ju för att det skulle låta rejält och kännas som om det åskade precis inpå en. När den användes då. När det nu var. Och sen rået på det. Det är ju tungt. Väger säkert sexti kilo bara det och med plåten då som ju är vass. Man dör ju om man bara får rået i huvet. Och så plåten på det.

– De här handtagen, låser de repen?

– Ja, fast om rået är perfekt viktat hänger det ju utan att man behöver låsa det med handtaget. Förr surrade man det runt beslag med halvslag och råknop och sånt. Som på skepp då som sagt. Men jag är ingen båtmänniska. Då är det bättre med låshandtagen.

– Och repet kan inte ha gått av? Brustit av ålder?

– Det inspekteras ju varje år.

– Men man kan, vad ska jag säga, vikta om eller –

– Vikta om ja –

- Så att rået skulle kunna fara ned med en väldig fart?
- Ja. Visst går det! Men vem skulle vilja göra det?
- Ja det var just det. Kan du visa vilket rå det var.
- Visst.

Billy gick fram mot väggen på sidoscenen där en mängd rep gick upp mot taket, precis som han beskrivit det likt sidan på ett gammalt skepp. Han tycktes tveka men sedan bestämde han sig och lade ena handen om ett av repen.

- Det här är det.

Paul och Birgitta gick fram och tittade på anordningen och även teaterchefen med sina två män samlades runt Billy och det ödesdigra repet.

- Skulle du säga att det är något konstigt med vikterna?
- Nej det ser helt normalt ut.
- Är det du som kör ned rået med tygsjoken på slutet?
- Nej jag ger bara instruktionen. Det är lite olika beroende på vilken tekniker som jobbar den kvällen.
- Och vem var det i går?
- Tomas Hansen.
- Är han här nu?
- Det tror jag inte, svarade Billy och sedan tog teaterchefen ytterligare ett kliv in gruppen så att han kom att stå nästan framför sin inspicient som för att mildra flödet av frågor.

– Teatern är ju från 1874 och mycket ser ju fortfarande ut som det gjorde då vilket ni kommer att märka om ni går runt. Salongen har fortfarande samma trägolv och sammetsstolarna är omklädda naturligtvis, saker slits ju över åren, men det finns en karaktär och en klang i denna byggnad som, ja och taket är ju ommålat, jag menar interiört då, takmålningar, mycket vackra, mycket märkvärdiga, det är inte alls länge sedan, tjugo år kanske, tjugofem, och det är ju många fantastiska skådespelare som haft detta som sin hemscen, Ernst-Hugo Järegård älskade att spela här, akustiken, jag kan nog säga att akustiken är densamma som när den byggdes. Om inte bättre. Så är det. Så är det. Men visst är det sant att tekniken i någon måtto kommit i andra rummet och där bär jag ansvaret fullständigt. Det är ju en kostnadsfråga. Vi har prioriterat att kunna göra spännande föreställningar med folkära artister. Märkvärdiga föreställningar. Att bli en angelägenhet här i regionen. Ja i hela landet. Hemsöborna var en stor succé. Folk kom överallt ifrån. Jag

vet inte hur det gick till. Alla skulle se den. Fantastiskt roligt. Fantastiskt –

– Var ni här igår?

– Nej.

– Var någon av er här, fortsatte Paul och vände sig till teaterchefens två underchefer.

– Nej.

– Jag var ju jour men var tillfälligt hemma och kom hit så fort jag kunde, sa han som presenterat sig som producent.

– Det är ju i nuläget viktigast att tala med de människor som faktiskt var här. Så kan vi återkomma till takmålningarna senare om det skulle behövas.

– Självklart.

– Ensemblen sitter och väntar uppe på repsal fast jag tror inte Tomas är här men jag kan försöka få tag i honom, sa Billy Palisander.

– Tack. Då tror jag vi var färdiga här.

Det blev en stunds tystnad då inget hände och ingen sa något och så som på en gemensam impuls satte de tre cheferna sig i rörelse bort mot järndörren för att sedan tvärt stanna när Staffan Spielberg gjorde det.

– Jag glömde ju helt fråga om ni vill ha kaffe?

– Det är bra tack, svarade Paul och kastade en blick mot Birgitta som gått tillbaka ut på scenen och stod vid det nedfallna rået och tittade upp mot tåg vinden då ett skarpt metalliskt ljud fick Paul att på ren intuition rusa ut mot henne och likt en rugbyspelare snabbt knuffa henne åt sidan undan de stora röda tygmassor som störtade ned från scentaket ovanför de båda. Tygsjoken fortsatte att falla ned nästan som en flod av blod och mitt i chocken kunde Paul uppleva skönheten i effekten och hann faktiskt med att tänka vad vackert det måste vara i annan belysning än från dessa grönaktiga lysrör.

– Är du okej?

– Herregud. Hur visste du att det där var på väg?

– Det visste jag inte.

– Vad i helvete var det där!? skrek teaterchefen med tydlig riktning till Billy.

– Jag har inte rört nånting! Jag fattar inte alls hur det där kunde hända. Jag är förfärligt ledsen. Hur gick det?

– Det gick bra. Det är ingen fara.

– Vi får ta och spärra av det här helt och hållet. Ingen kommer hit förrän vi avgjort att det är helt säkert, sa Paul och tog med sig Birgitta i säkerhet ut på sidoscenen.

– Vi kommer om en stund, fortsatte Paul med den tydliga innebörden att de nu ville bli lämnade i fred.

– Vad läskigt, sa Birgitta sedan de andra gått iväg. Kan det ha varit någon däruppe på tåg vinden?

– Ska vi gå upp och se efter?

– Hittar du då?

– Nej men hur svårt kan det vara.

– Ensemblen då?

– De får vänta lite till.

– Jag tänkte precis innan allt rasade att så här mycket har jag aldrig varit på teater tidigare.

– De tiljor som föreställa världen.

– Vadå?

– Det kallas ju så. Teatern.

– Värst vad du kan då.

– Min mamma brukade berätta för mig. Sagor trodde jag. Men det var pjäser. We are such stuff as dreams are made on, and our little life is rounded with a sleep.

– Shakespeare?

– Precis. Mamma var från England. Eller Skottland.

– Imponerande. Jag bugar mig.

– Det behöver du inte. Den här stegen leder ju uppåt. Vi testar.

– Ska jag gå först? Du är tyngre att få över sig om du också skulle falla.

– Nej. Jag är överordnad. Jag går först.

De klättrade uppför stegen som slutade i en avsats där de befann sig i linje med överkanten av scenöppningen. Ett smalt golv bestående av ett järngaller och ett lågt skyddsräcke och där ytterligare en steg placerad vid bakre väggen fortsatte uppåt till ett likadant plan cirka tre meter högre upp.

– Du är väl inte höjdrädd?

– Jag tror inte det. Jag satt mycket i träd som barn så det är ingen fara än så länge.

– En nivå till?

– Javisst.

Nu hade de nått högst upp trodde han. Men där fanns ännu en stege som såg ut på ett annorlunda sätt. Den var mer som en brandstege i raka lodräta nittio grader med ett välvt skydd för ryggen. De kikade uppåt för att avgöra om de såg någon eller något däruppe. Så vitt de förstod var de tvungna att ta sig upp för detta sista hinder om det outtalade uppdraget skulle anses korrekt genomfört. Paul tittade ner genom råna som hängde vid hans fötter. En del av dem satt förvånansvärt tätt och på de flesta hängde stora strålkastare. Om han vände blicken uppåt kunde han se ännu fler rår som gick ända upp i taket kanske fyra meter högre.

– Vilken höjd det är.

– Ja det blir mer påtagligt här uppe.

– Tyst!

Ett ljud hade nått dem. Paul var osäker på vad det var men det verkade komma uppifrån och lät som om olika material drogs mot varandra. En sandsäck mot stål eller en sko mot ett golv.

– Hörde du? viskade han.

– Jag tror det.

De stod alldeles stilla tätt intill varandra en lång stund och lyssnade.

– Har du en ficklampa? fortsatte Paul att viska.

– Jag har bara den här lilla. Den andra är i min uniform.

Birgitta tog fram den lilla lampan ur fickan på sin halvlånga jacka och lyste upp mellan de svarta tygtak och de linor och vajrar som bildade ett oregelbundet nät ovanför dem. Det var inte mycket mer hjälp den svaga ficklampsstrålen bidrog till men de kunde ana en tegelrödfärgad lucka högst däruppe.

– Ser du den?

– Ja.

– Ska jag klättra upp?

– Jag går först. Men fortsatt lysa och se om det är något där.

– Kanske en katt.

– Eller Fantomen på Operan, sa Paul och satte upp högerskon på det nedersta steget och började klättringen uppför den smala stegen. Han räknade dem till tolv och det var med stor lättnad han tog tag i det handtag som satt på väggen och drog sig upp på den som han hoppades sista nivån i denna bestigning och plötsligt såg bilden framför sig av hur någon lossat på skruvarna i handtaget och hur han själv störtade nedför stegen och drog kollegan med sig.

– Är allt okej? undrade Birgitta.

– Jadå. Det verkar inte vara någon här.

Han räckte henne sin hand och höll ett fast grepp om den medan hon också tog sig upp på plattformen. Paul fick böja nacken för att kunna gå rak och Birgitta lyste på den lucka de sett nedifrån.

– Verkar vara någon slags branddörr.

– Men den är ju inte stängd.

Birgitta gick fram till den och öppnade den. Den hade ett vanligt patenthandtag på varsin sida och gick att öppna från båda hållen. På andra sidan var några väggfasta steg och sedan tycktes de vara ute i publikräjongerna.

– Var det någon där?

– Dörren var i alla fall inte stängd. Den kan ju ha stått och slagit och låtit.

– Fast det lät som något annat.

– Ja det tyckte jag med.

– Vi har i varje fall hittat en annan ingång till tågviden.

– Vill du ta samma väg tillbaka?

– Nej, vi kan nog hitta till repsalen härifrån.

– Om inte annat har jag GPS i mobilen, sa Birgitta och tog sig ut ur den lilla avantloge de befann sig i och ledde vägen nedför salongstrapporna.